

AJER
AKADEMIC JOURNAL OF
EDUCATIONAL RESEARCH

ISSUE 6

**AKADEMIC JOURNAL
OF EDUCATIONAL RESEARCH (AJER)
INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL**

November 2024

WWW.AJERUZ.COM

International Scientific Journal
AKADEMIC JOURNAL OF EDUCATIONAL RESEARCH (AJER)
November 2024

Tashkent 2024

BOSHLANG‘ICH TA‘LIMDA TARBIYAVIY ISHLAR VA DARSDA QADRIYATLARNI SINGDIRISH

Sayliyeva Mashkura Muxtorkuli qizi
CHDPU Boshlang‘ich ta‘lim metodikasi o‘qituvchisi

Nasrullayeva Dilnoza Baxtiyor qizi
CHDPU talabasi

Annotatsiya: *Tarbiyaviy ishlarning asosiy maqsadi bolalarda ijobiy xarakter xususiyatlarini rivojlantirish va jamiyatda o‘z o‘rnini topishga yordam berishdir.*

Kalit so‘zlar: *aqliy, jismoniy, xarakter, hurmat*

Boshlang‘ich ta‘lim — yosh avlodni kamol toptirish, ularga aqliy, jismoniy va ma‘naviy jihatdan rivojlanish imkoniyatini yaratishning birinchi bosqichi hisoblanadi. Mazkur bosqichda ta‘lim faqat bilimlarni o‘rgatish bilan cheklanmaydi, balki tarbiyaviy ishlar orqali o‘quvchilarni to‘g‘ri yo‘lga solish, ularning har tomonlama rivojlanishini ta‘minlash hamda ularda zamon talablari va xalq qadriyatlariga asoslangan ma‘naviy sifatlarni shakllantirishga alohida e‘tibor qaratiladi. Shu bois, boshlang‘ich ta‘limda qadriyatlarni singdirish tarbiyaviy jarayonning muhim tarkibiy qismiga aylanadi.

Tarbiyaviy ishlar o‘quvchilarda mustahkam axloqiy va ma‘naviy fazilatlarini, yaxshi odatlarni, sog‘lom turmush tarzini shakllantirishga qaratilgan. Bu ishlar davomida o‘quvchilarga o‘zligini anglash, ijtimoiy va shaxsiy mas‘uliyatni his qilish, haqiqat, adolat, vatanparvarlik, mehr-oqibat, o‘zaro hurmat kabi qadriyatlar singdiriladi. Tarbiyaviy ishlarning asosiy maqsadi bolalarda ijobiy xarakter xususiyatlarini rivojlantirish va jamiyatda o‘z o‘rnini topishga yordam berishdir.

Boshlang‘ich sinflarda qadriyatlarni singdirish, darslar davomida turli usullar va metodlardan foydalanishni talab qiladi. Ular o‘quvchilarni nafaqat bilim olishga, balki o‘zgarishlar va ijtimoiy rollar to‘g‘risida to‘g‘ri tasavvurga ega bo‘lishga ham yo‘naltiradi. Bu jarayonda quyidagi asosiy usullardan foydalanish mumkin:

1. Turli dars uslublarini qo‘llash: O‘quvchilarni faollashtirish uchun turli dars uslublarini qo‘llash, ular o‘z fikrini erkin ifodalashga, muhokama qilishga imkon yaratadi. Bunda, masalan, guruhlarda ishlash, muammoli vaziyatlarni hal etish, ijodiy topshiriqlar va o‘zaro munosabatlar orqali qadriyatlar o‘rgatiladi.

2. Qadriyatlarni masalalar va darslar orqali taqdim etish: O‘quvchilarga hayotda ro‘y beradigan muammolarni va ularning yechimlarini o‘rganish orqali qadriyatlarni singdirish mumkin. Misol uchun, adolat, tenglik, odamiylik, vatanparvarlik kabi qadriyatlar tarixiy voqealar, adabiyotdagi qahramonlarning harakati yoki zamonaviy ijtimoiy masalalar orqali tasvirlanadi.

3.Hikoyalar va she'rlar yordamida tarbiya: Darslarda hikoya, afsona, xalq og'zaki ijodi, she'rlar va ertaklar orqali o'quvchilarga axloqiy qadriyatlar singdiriladi. Ular yoshlarning hissiy va ma'naviy dunyosini shakllantirishda muhim vosita hisoblanadi.

4.Shaxsiy misollar va namuna bo'lish: o'z hayotiy tajribalaridan, xatolaridan va yutuqlaridan misollar keltirib, o'quvchilarga qanday qilib to'g'ri qadriyatlar asosida yashashni ko'rsatishi mumkin. Bu tarzda o'qituvchining shaxsiy namunalari ham ta'lim jarayoniga kiritiladi.

Tarbiyaviy ishlarni amalga oshirishda o'qituvchining roli

Boshlang'ich ta'limda o'qituvchi — nafaqat bilim beruvchi, balki o'quvchilarni tarbiyalovchi, ular uchun do'st va yordamchi, ularga yo'l ko'rsatuvchi shaxsdir. U o'quvchilarni ijtimoiy qadriyatlar bilan tanishtiradi, to'g'ri hayotiy qarorlar qabul qilishda yordam beradi. O'qituvchining asosiy vazifasi — har bir o'quvchining qobiliyatlarini va shaxsiyatini rivojlantirishdir.

O'qituvchining turli shakllarda tashkil etgan tarbiyaviy ishlar, sinfda tashkil etilgan muhokamalar, ishlar va faoliyatlar orqali o'quvchilarni ijtimoiy hayotga tayyorlashda katta ahamiyatga ega. Shuningdek, o'qituvchining bolalarga bo'lgan mehr-muhabbati va hurmati, ular bilan o'zaro aloqasi, sinfda yaratgan ijobiy muhit, ularning ma'naviy yetukliklarini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Boshlang'ich ta'limda tarbiyaviy ishlar va qadriyatlarni singdirish o'quvchilarda ijtimoiy mas'uliyat, axloqiy tuyg'ular va ma'naviy boyliklarni rivojlantirishga yordam beradi. Ta'lim jarayonida qadriyatlar orqali yoshlarni mustahkam ma'naviy poydevorga ega qilish, ularni hayotga tayyorlash va jamiyatda o'zining ijobiy o'rnini topishlariga ko'maklashish muhimdir. O'qituvchilar o'quvchilarda ma'naviyati boy, madaniyatli, axloqan to'g'ri bo'lgan shaxslarni tarbiyalashda eng muhim shaxsiyat sifatida faoliyat yuritadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1.Ibragimova Sh.T. Talabalarning mustaqil ta'lim olishlarini samarali tashkil etish pedagogik muammo sifatida. Scientific approach to the modern education system. international scientific-online conference. 5-noyabr. France. 2023.B. 143-146

2.Inamov D.D, Azizova X.U. Mustaqil ta'lim faoliyatida talabalarni pedagogik madaniyatini rivojlantirish texnologiyalari. Innovative Development in Educational Activities. –Toshkent, 2023. –volume 2, issue 22. –B. 261-264.

3.Jalolov, X. (2015). Boshlang'ich ta'limni rivojlantirish. Toshkent: Fan va texnologiyalar.

4.Bozorov, M. (2020). Boshlang'ich ta'limda o'quv-uslubiy yondashuvlar. Toshkent: O'qituvchi.

5.Zayniddinov, A. (2017). Boshlang'ich sinfda o'qitishni tashkil etish metodikasi. Toshkent: Ta'lim

6.Sumarov, R. (2022). Boshlang'ich ta'limda dunyo tajribasi. Toshkent: Moliya.

7.Bakiev, N. (2018). Boshlang'ich ta'limda zamonaviy metodikalar. Toshkent:
O'zbekiston.

AKADEMIC JOURNAL OF EDUCATIONAL RESEARCH (AJER)
international scientific journal
6-son

Nashr qilingan sana: 27.11.2024.
Shrift: "Times New Roman".

“ACADEMIC JOURNAL” MCHJ

Manzil: 700096, Toshkent shahri, Chilozor tumani, Bog‘iston ko‘chasi, 116/6.
www.ajeruz.com, info@ajeruz.com, +998950457172